

ЗМІСТ

.....

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРОТЕКЦІОНІСТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО КІНЕМАТОГРАФІЇ	13
1.1. Теоретичні засади визначення поняття та категоріального ряду державної протекціоністської політики щодо кінематографії	13
1.2. Сучасні дослідження потенціалу формування механізмів державної підтримки кінематографії	24
1.3. Наукові підходи до вивчення проблем протекціоністської політики держави щодо кінематографії	46
Висновки до розділу 1	58
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ПРОТЕКЦІОНІСТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ ЩОДО КІНЕМАТОГРАФІЇ	61
2.1. Сучасні підходи до формування механізмів державної підтримки кінематографії у сучасній Україні	61
2.2. Міжнародний досвід механізмів державної протекціоністської політики щодо кіномистецтва	78
2.3. Створення умов для розвитку механізмів державного управління кінематографією в Україні у контексті європейського виміру	101
Висновки до розділу 2	120
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОЇ ПРОТЕКЦІОНІСТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ КІНЕМАТОГРАФІЇ	123
3.1. Трансформація концептуальних підходів до формування механізмів державної протекціоністської політики щодо кінематографії	123
3.2. Шляхи подолання негативних тенденцій та основних загроз протекціоністської політики держави щодо кінематографії	135

3.3. Удосконалення механізмів реалізації державної протекціоністської політики розвитку кінематографії в Україні	148
Висновки до розділу 3.	179
ВИСНОВКИ	181
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	185
ДОДАТКИ	209
Annotation	215

ВСТУП

.....

Актуальність теми. В умовах розвитку сучасного українського суспільства особливої уваги набуває актуальність формування механізмів державного управління протекціоністської політики держави щодо кінематографії. Згідно суспільному договору випи-саному в Стратегії розвитку Української держави 2020, головною метою якого є гідне місце України в світі, а вектором руху – гордість України в Європі та світі, відбувається реформа державної політики у сфері культури. Одним із ключових показників гідності у Стратегії 2020 є збільшення кількості фільмів українського виробництва у широкому прокаті, а також глобального індексу конкурентоспро-можності у боротьбі за таланти. Програмі популяризації України у світі відповідає розвиток сучасної української кінематографії, оскільки поширює вектор руху “Гордість” бренду “Україна”.

У Національній стратегії розвитку кіноіндустрії України на 2015–2020 роки зазначено недосконалість вітчизняної нормативно-правової бази, зниження рівня та якості освіти у галузі, занепад матеріально-технічної бази, недостатня кількість кінозалів, мала кількість та низька конкурентоспроможність українського фільму, відсутність практики залучення телекомпаній до створення кіно-фільмів, низький рівень поінформованості іноземних партнерів про стан та перспективи розвитку кіногалузі в Україні, несистем-ний розвиток кінофестивалів, відсутність послідовної політики до збереження кінематографічної спадщини, проблеми захисту прав інтелектуальної власності.

Державну політику в сфері кінематографії здійснюють цен-тральні органи виконавчої влади, що забезпечують її формування та реалізують державну політику у сфері кінематографії. Кабінет Міністрів України спрямовує і координує через Міністра культури України реалізацію державної політики у сфері кінематографії. Узагальнення практики застосування законодавства з питань кіно, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, внесення на розгляд Міністра культури, молоді та спорту України пропозицій щодо забезпечення формування державної полі-тики у сфері кінематографії та здійснення державного контролю

у даній сфері, що також відбувається завдяки Державному агентству України з питань кіно. У складних соціально-політичних та економічних умовах виникає питання, чи потрібна кінематографія Україні? Відомо, що кінематографія в сучасному світі являє собою соціальний інститут, що формує світогляд і свідомість глядача. Це має вплив на життя всього суспільства, оскільки існує постійний зв'язок між суспільством і кіномистецтвом, який здатен передавати не тільки людські почуття та звички, але й традиції та звичаї. Кінематографія, у сенсі формування світогляду, може конкурувати, або співпрацювати з освітою та вихованням. Вона є найпотужнішим засобом формування зразку життя. Саме тому, сучасна держава, яка прагне бути незалежною, не може не втілювати особисту політику щодо кінематографії.

Таким чином, виникає потреба детальнішого наукового пошуку ефективних засобів налагодження взаємовідносин та взаємодії органів державної влади та інституцій, що мають відношення до виготовлення та розповсюдження творів кіномистецтва в нашій країні, а також формування новітніх механізмів таких відносин, які відповідають демократичному розвитку та завданням реалізації потенціалу взаємодії держави й кінематографії на рівні Європейських країн.

Методологічною базою дослідження стали наукові роботи українських вчених у галузі державного управління, таких як А. Балашова, І. Бідзюри, Р. Войтович, В. Вороного, А. Гаврилюк, М. Головатого, І. Драгана, І. Жукової, Д. Кіслова, І. Лопушинського, О. Медведчук, Т. Мотренко, О. Молодцова, О. Непомнящего, Н. Олійник, О. Пархоменко-Куцевіл, Є. Романенко, Л. Родченко, О. Червякової, Т. Ярового.

Управління мистецькою галуззю розглядалось іноземними науковцями: П. Аукоїном, Е. Белфіє, Т. Бленком, М. Вилкерсоном, Е. Грейєм, Р. Девриент, Д. Денхард, Р. Денхард, Б. Дженкенсом, П. Окоїном, Д. О'Флін, К. Седжерс, А. Шремм та іншими. Однак, у роботах зазначених авторів державне управління протекціоністською політикою держави у сфері кінематографії вивчається більше з точки зору педагогічної, філософської та мистецтвознавчої наук.

.....

Незважаючи на різноплановість підходів до висвітлення цієї тематики у наукових виданнях, недостатньо вивченими залишаються проблеми розробки теоретичних, методологічних засад та практичних рекомендацій щодо вдосконалення державної протекціоністської політики щодо кінематографії в Україні. Під кутом зору державного управління протекціоністська політика держави щодо кінематографії практично не має комплексних досліджень.

Зв'язок монографії з науковими програмами, планами, темами. Монографію виконано згідно з розробкою науково-дослідної теми: “Адміністративно-правові інструменти реалізації державної регіональної політики в контексті Євроінтеграції” (ДР № 0118U100165), а також у процесі розробки науково-дослідної роботи: “Теоретико-методологічні основи становлення української державності і соціальна практика: політичні, юридичні, економічні й психологічні проблеми” (ДР № 0113U007698) на кафедрі публічного адміністрування Міжрегіональної академії управління персоналом.

Мета і завдання дослідження.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування сутнісних закономірностей становлення і розвитку державного управління протекціоністської політики щодо кінематографії та виявлення на підставі цього нових тенденцій і закономірностей у формуванні механізму державного управління кінематографією в Україні.

Мета дослідження зумовила постановку і розв'язання таких завдань:

- проаналізувати стан наукових напрацювань у сфері розвитку протекціоністської політики держави щодо кінематографії із застосуванням філософських засад;
- здійснити суб'єктний аналіз реалізації механізмів державної протекціоністської політики щодо кінематографії, використовуючи наукові підходи;
- розглянути основні підходи до формування політики протекціонізму щодо кінематографії в системі державного управління;
- провести комплексний аналіз напрямів реалізації державної протекціоністської політики щодо кінематографії, як складової культури України;

– дослідити світовий досвід розвитку протекціоністської політики щодо кіномистецтва в системі державного управління, окреслити концептуальні напрямки адаптації його в Україні;

– виокремити перспективні механізми взаємодії органів публічної влади та громадянського суспільства в сфері кінематографії та вдосконалити механізм реалізації державної протекціоністської політики розвитку кінематографії в Україні.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері кінематографії.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є формування механізмів державного управління протекціоністською політикою держави у сфері кінематографії.

Методи дослідження. Специфіка досліджуваної проблеми обумовила комплексне застосування методів, що використовує наука державного управління, методів запропонованих сучасною теорією мистецтва, методу структурного аналізу, елементів компаративістської аналітичної методики. Так, за допомогою морально-етичного методу було проведене роз'яснення і публікації у періодичних виданнях щодо ваги мистецтва у контексті державного і публічного управління. Філософський діалектичний метод було застосовано у визначенні ролі держави для дослідження процесів виховання (§ 1.1., § 1.2.). Загальнонауковий метод сходження від конкретного до абстрактного став шляхом доказу спроможності кінематографії бути якісним інструментом державного управління у процесі національно-патріотичного виховання населення, здатного протистояти глобалізаційним процесам і зберегти свою ідентичність (§ 1.3. § 3.2.). Теоретико-правовий метод було застосовано для моделювання і обґрунтування вдосконалення механізмів реалізації державної протекціоністської політики розвитку кінематографії в Україні, з огляду на особливості ментальності українського народу (§2.1 § 2.2.), узагальнюючий метод моделювання щодо вдосконалення концептуального механізму державного управління кінематографією (§ 3.1. § 3.3.). Під час порівнювання ознак зарубіжного та вітчизняного типів реалізації державної протекціоністської політики розвитку кінематографії використовувався

.....

порівняльно-правовий метод і метод критичного аналізу процесів формування підґрунтя суспільної свідомості та виховання і побудови ефективної духовної константи (§ 2.2., § 2.3.).

Наукова новизна одержаних результатів визначається особистим внеском автора у вирішення актуальної наукової проблеми в галузі державного управління, що полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад та практичних пропозицій з удосконалення системи державного управління процесами модернізації розвитку кінематографії в Україні. Найсуттєвіші результати наукового дослідження, які містять наукову новизну, полягають у наступному:

вперше:

– сформульовано й обґрунтовано методологічний підхід щодо розробки механізму державного управління протекціоністською політикою держави у сфері кінематографії, що передбачає алгоритмізацію процесу оцінки ефективності взаємодії органів державної влади та громадськості під час національно-патріотичного виховання з метою збереження нашої ідентичності в умовах глобалізації, протистояння нав'язуванню чужих цінностей;

вдосконалено:

– понятійно-категорійний апарат теорії державного управління сферами суспільного життя, що, на відміну від існуючого, передбачає тлумачення поняття: “державної протекціоністської політики у сфері кінематографії” – як полісистемний та поліструктурний результат інтеграції специфічних комплексів, серед яких: культурний (поєднання об’єктів духовної культури народу з матеріальними, тобто локаціями зйомок, звичаями, костюмами, мовою, природними особливостями регіонів), соціальний (організації добровільних об’єднань, метою яких є результат творчості та волевиявлення матеріалізований у кінотворі, різні культурні соціальні фонди, об’єднання за жанровими особливостями кінофільмів, тобто анімаційних, документальних, ігрових, учбових і т.п.), матеріально-технічний (що містить у собі приміщення для зйомок, освітлювальну та кінознімальну техніку, інноваційні програми монтажу);

– механізми державного управління інтелектуальною модернізацією протекціоністської політики, яка, на відміну від існуючої, передбачає: систематизацію інструментів державного управління із застосуванням бренд менеджменту для підвищення іміджу країни за допомогою кінематографії, конкурентоспроможності українських кінотворів; покращення матеріально-технічної бази ВНЗ та кіностудій; підвищення кваліфікації працівників відповідних регіональних відділів культури; відновлення системи стажування студентів і молодих фахівців у провідних українських кіностудіях; проведення конкурсів серед ВНЗ; забезпечення працевлаштування випускників у районні будинки культури; відновлення системи підвищення кваліфікації керівників кіно об'єднань; професійної орієнтації молоді на отримання спеціальностей та продовження професійної діяльності у сільських будинках культури;

– механізми фінансового забезпечення процесів розвитку кінематографії, що відрізняються від уже існуючих формування модернізаційного фонду, що акумулює фінансові кошти, які надходять з державного та місцевого бюджетів та визначає соціально-економічну значущість певного кінотвору або кінопроєкту для держави;
дістали подальшого розвитку:

– методичні підходи до використання в Україні позитивного досвіду процесів культурної трансформації провідних держав Європи та США, а саме: формування центрального фонду заощаджень на ведення кінодіяльності та організацію кінофестивалів на регіональних рівнях; просування ідеї української державності на міжнародній арені шляхом підвищення її конкурентоспроможності та прибутковості на міжнародному ринку: механізм подієвого менеджменту у кінематографії, що передбачає розширений вплив на глядацьку аудиторію поза межами українського ринку;

– пріоритетні напрями адаптації в Україні зарубіжного досвіду протекціоністської політики держави щодо кінематографії, що відрізняються від вже існуючих їх узагальненням у ракурсі підвищення обізнаності і розвитку зв'язків між некомерційними мистецтвами, впровадження відкритості механізмів державного управління кінематографією для забезпечення духовного здоров'я